

MAGYAR MUSA.

Költ Bétsben 26. Novemberben 1788.

A' Danán-túlról Tiszán-túlra, egy Poéta a' másfknak.

Szemére hányatik E* * Úrnak, hogy nem akar közre-dolgozni, és egyszersmind Házafságára menyegzői Vers küldetik.

Bredj - fel már álmos szemem! vedd - fel *Műfám!*
kardodat

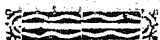
Mert most boszszús fegyverre kell tenned író tolladat
Meg-igérted: hogy boszszút álsz, egy pártos Barátodon;
Vidd-véghez a' boszszú-állást vagy azon, vagy ma-
gadon. —

Há magános Levelekkel arra rá nem vehetted,
Hogy Ő-is mig Te sípolgatsz, lantot verjen melletted:
Kiálts most ellene nyilván, — vádold-el a' Hazának,
És vágd-fel le-ragadt nyelvét ez néma Poétának.

Nevet és kofzorút kapván Parnassus Erdejéből
Nem tudom tunyaságból-é vagy maga hittségéből;
Fel-hagya a' szüz Sereggel: és serény elméjének
Hajlandóságát, az álom' 's halgatás' Ifienének
Áldozta-fel; vagy talám más gyönyörűségek között
Azon örvend; hogy a' *Pindus'* Halmáról el-költözött:

L I

Mert

Mert halgat, 's tsak mofolyogva bóllant unfoláfodra,
Nem felel femmit fem régibb fem újjabb Vers fo-
rodra.

Ilendő-é hát a' *Názó*' átkait elő - vennem ?

A' mellyeket hányt *Ibisre*, 's azzal ellene-mennem?
Igy tán a' bofzontáfokra ez a' Néma meg-fzóllal,
'S meg-felel éles pennámnak hafonló hegyes tollal.
Oh! nem — igy meg - nem nyerhetem a' meg - átalko-
dottat.

Bottal vagy korbáttsal *Kíron* fem támafztott ha-
lottat.

Szebb móddal kerülök néki, ha talám meg-nyer-
hetem :

A' szerelemnek fok nemét víg kedvel emlegetem
Előtte; mely tüklandásra búzditván érzéseit,
Talám elő-vefzi ő-is örvendő énekeit. —
Külömben-is állapotja most éppen ugy változott,
Hogy ha reftségén változáft ez az egy nem okozott;
Nem okoz, fem az én Verfem, fem a' *Múfa* szerelmé,
Mert a' fziwe felől kezdi szerelmét minden elme.
Most számlálja kedve telve szerentséje' rendjeit
Páros szeretetté téfzi páratlan szerelmeit.
Ki-mondjam-é? — az én *Názom* meg-feleségese-
dett. —

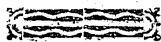
Oh! — de nem méltán vádol-é hát ő *Múfám*! Té-
gedet ?

Hogy elébb szemére hányád hozfzatska halgatását.
Özvegy vólt; a' magánosnak jól tudod a' szokását.
Hogy halgat és fohajtozik; vagy ha kezd énekleni
Tsak az árvák' síralmait szokta. sírva zengeni.
Orféus hogy el-vefztette szerelmes Feleségét ;

Alatt,

Alatt, a' némák házában kereste tsendességét.
 Most hát meg-jövéen öröme, 's el-tűnt kintse helyébe
 Más kedvest, noha későre szorítván kebelébe
 Bár *Heraklitus* légyen-is, fogadom, nem fog írni,
 És uniszoló Levelemre örvendezve fog írni,
 Titkold hát *Műsám!* panaszod' mert inkább Te vé-
 tettel,

Mikor néma *Poétádra* zúgolódni kezdettél:
 'S el-szomorodott Barátod' meg-vigasztalására.
 Allj mellé *Kupidónak* az Agyas-ház' ajtajára.
 És közöljed örömodet ez új párosodottal;
 'S ez árnyékos Kamarában fel-támadott halottal
 Énekeld gyönyörüségit amaz áldott *Himennek*;
Júnónak, 's minden illy formán kedveskedő *Isténnek*.
 Bóldoggá tett hát Tégedet újra Párod' szerelme,
 Bóldoggá! *Parnassus'* kies térjéhez szokott elme!
 A' hol a' zivatarokat tapadó hegy-tetőnek,
 A' vidám gyönyörüséggel virágzó zöld erdőnek
 Komor unalmat nem tudó mofolygó tekintete
 Azt tselekszi; hogy az ottan mulatók' természeté,
 Hasonló légyen, és semmi gondokkal nem gondolva
 Édesfittsék a' nyögést-is könnyü hangal lantolva.
 Az ilyen szív bóldog lehet akár mint párosodik,
 Kivált, ha jó első után érkezik a' második.
 Mert akár melly tövisek közt tzélül a' Rósa szagát
 Tévén felejtí a' szúrást, 's szaggal kérleli magát. —
 Ah! de — vétkeztem szép új *Pár!* vétkeztem elle-
 netek,
 Hogy illyen bal fel-tétellel van elmém felöletek,
 Mint ha volna édesfittsék' szin-méze közt valami
 Füllánk, 's mintha éles szemed nem látta volna,
 ha mi
 Csomók, fájofokká tennék hajdan e' köteleket,
 Mellyek szerelmesen öfzve szorítanak benneteket. —
 Te tudod, de tudja más-is, hogy minden jó keverve
 Van, sonkollyal szokott lenni a' méz-is öfzve-verve.
 A' keferüt az édes közt az tudja nem érezni,
 A' ki a' nehéz terh alatt sem szokott tsüggedezni. —
 Van egy; a' mi, mennél többet iszol ez édes vízbe,
 Annál beljebb tsalogatja nyelvedet a' jó ízbe.

De mi az? — egy olyan titkos jó van a' Házasságban,

Hogy bár leg-bóldogtalanabb Házasság legyen a' Világban,

Még is bóldogabb vagy, a' leg-bóldogabb nőfelelnél:

Es már egy nemes eiménék vallyon kell-e több ennél?
Nem — de mi az? — én nem tudom, noha sokszor éreztem,

'S nem érezhettem mind addig, míg párosá nem lettem. —

Hiszem azt; hogy ez az egy jó éppen nem köz azokkal

A' kik Páratlanul élnek törvénytelen párokkal.

Es így egyedül a' Páros életnek köszönhetem

Hogy azt érzem, mert páratlan éppen nem érezhetem.

Ha hát én a' bódogságra vágyó Lélekkel bírok,

'S bódogtalanáságnak tartam azt, ha valamin fírok;

Akármi eszen nehezen nekem a' Házasságban,

Mindég találok valamit olyant e' Társaságban,

A' mire vízsz tekintve vigasztalom magamat,

A' mivel el-felejtetem mindennemű bajomat.

Sőt mivel ez a' titkos jó köz az én társammal is,

A' Izzerelem, 's az okosság úgy bánhatik azzal is,

Hogy erőszak tétel nélkül azt is véghez viheti,

A' mire a' romlott elmét írott törvény vezeti.

Való — de meg-engedj nekem szerelmes Afzszonyi Nem!

Hogy *Apollói* ész legyen, és ezer *Argusi* szem:

Melly a' Te mindég változó 's változni teremtetett

Természetednek állandós vizsgálója lehetett.

Lehetsz 's vagy magadban tsupa szeretet, sőt szerelem,

Ugy bánhatsz egy pillantással valmint akarasz, velem.

Itt vagyon a' Férfi felett, ha vagyon derékséged,

Hogy a' termékeny természet úgy talált szülni téged.

Hogy *Hirkáni* Tigris legyek, vagy érzéketlen kő bár,

Még is tsak egy tekinteted érzékenyül által jár.

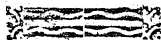
De valamint nints olly drága természet' ajándéka,

Mellyben valami roszsznak is ne volna maradéka;

Benned is úgy mérsékli egy ezt a' derékségedet,

Hogy ritka madár állandón betsülhetni Tégedet.

Oh

Oh Afzszonyok! kik *Orféust* hajdan el-fzaggattátok,
Kedveztetek; ha rátok vall szerető *Poétátok*.

A' mint leg-elevenebbek érzékenységeitek.

Ugy a' változáft leg-jobban 's leg-hamarébb érzitek,

A' Hóldnak változáfain sokan törík fejeket,

'S alig tudják el-találni azoknak törvényeket.

De jer tanúlt Eg-visgáló! próbáld az Afzszonyokat

Még jobban fogod bámúlni az ő változáfsokat.

Ne neheztelj rám oh szép Nem! nem — nem szóllok
ellened,

Ez a' *hibában* fő mérték, ez-is *derékség* benned. —
Nevetsz-é most? *Názóm!* vagy lirsz, vagy neheztelsz
ellenem?

Hogy szerelmed' sértegetve kelletik éneklestem.

Vagy lehet-é álhatatlan az a' böldeg indúlat?

Melly a' Te mindég mosolygó kebeled között múlat.

Oh! nem — én ismerem a' Te szép hajlandóságodat

A' melly *Rodus* szigetjébe költözteti párodát.

A' hól a' tífzta nap-fénynek soha sem változáfa,

'S szerelmes artzulatodról arany tseppek húlláfa,

Nem vétkezem, ha azt mondom, hogy; ellent álla,
nának

A' leg-könnyebben változó szívnek változásának. —

Böldog vagy, és el-is hiszem, hogy szerentsés *Párod*-is,

Ha szinte azt a' *Danae'* réz tornyába zárod-is,

Kézf szívednek rabja lenni, 's meg-elégfszik azokkal,

Az ajakadról tseppegő arany szem harmatokkal. —

Mit mondjak tehát? — Okolsá kívánjalak-é tenni?

'S merjek-é egy sokat próbált szívnek mestere lenni?

Hogy leszsz az a' böldeg öröm mind hóltag hiv 's ál-
landó?

Mint leszsz a' könnyen változó szív, meg-nem vál-
tozandó? —

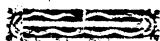
Az Afzszonyi Nemnek az a' szív-ható kedvelése,

A' melyben én hiszem, hogy áll fellettünk deréksége

Köz majd minden Afzszonyokkal, 's a' mint a' Fele-
ségben

Szint-ugy meg-van más Afzszonyban, *Barátné-*
ban Vendégben,

Ennek amara nyilat lő maga kedveltetése

'S nints a' yett sebnek előlzför nagyon szembe tünése;
 De majd egyfzer édes Annyát *Kupidó* meg-sértette,
 Barátnéja' szerelmeit a' Társ úgy meg-érzette,
 Hogy a' maga szíve' títát inkább Barátnéjával
 Meri közleni, mint maga Házas' s háló Társával. (*)
 Jaj már akkor a' Férjfinak! — mert már a' változó szív
 Változálnak segédet maga keres, maga hív.
 Már akkor, bár bóldog fejed szüljön-is *Minervákat*,
 Minden ajakad nyitása teremjen bár Rósákat.
 Nints halzna; mert van társodnak náladnál jobb ba-
 rátja. —

Tudtad-é ezt? — ha próbáltad — mert ezt ritka
 szem látja

Mert két Barátnak egy-formán hív Barátjának lenni
 Nagy dolog; még a' Férjfi-is ritka tud erre menni.
 Ha pedig van biztosabja náladnál a' párodnak
 Tsak mondj bóldog *requiemet* jó előre magadnak.
 Gyönyörűség ezt érzeni egy olly erős Léleknek
 A' ki fel-sem veszi sulját a' bal történeteknek. —
 Barátkozni kezd egy vidám Barátné Afzfzonyoddal,
 De még most a' Te leg-hívebb' s leg-dragább vagy-
 noddal

Elő hozza néha néha Barátnéját előtted,
 Ezt vagy azt ditséri benne, mert Te-is kedvelted,
 Némelly dolgait gyalázza — még ez jó — nem sokára
 Kezdeszsz mondani valamit Társod' barátnéjára.
 A' mit tudsz benne hibának, 's társod-is tud valóba
 De Te rá fogod sajnálva, hogy hallottad köz-szóba.
 Ha mentegeti hív Társod a' barátnét előtted,
 Már el-hidd, hogy a' szívébe más Mátka ült hel-
 lyetted. —

Vigyázz már a' Barátnéra; — ha ollyant tud felöled,
 A' mit tsak Hites Társod tud, 's más senki sem ki-
 vüled;

Ma-

(*) Az Afzfzonyban, a' Férjénél biztosabb barátnékat tar-
 tani, olyan forma véték, mint a' Férjnek, a' férjfiakkal
 való paráz — — — (szemérmes a' pennám az egész ha-
 sonlatosságot meg-magyarázni) a' minthogy az Istennel,
 idvésséggel, Vallással való nem gondolás, többnyire ed-
 gyütt jár egy formán mind a' kettővel.

Magad rab vagy, 's hiv rabodat hitetlenül el-vette
 A' Barátné, mikor ötöt Társod jobban szerette.
 Már tsak egy kedvetlenség kell — Bizony sokkal gyen-
 gébb kár

Az a' melly a' Férjfiakkal való barátsággal jár.
 Mert a' Férjfi kedvelséggel olly hamar meg - nem
 győzhet,

'S az Afzszonyi szemérem-is sok roszszat meg-előzhet.
 A' feletted más Férjfinak tilalmas szeretése

'S a' két külömböző Nemnek nem jó öszve illése.
 Zabolázzák barátságát Társodnak arra menni,
 Hogy máshoz, mint-sem Te - hozzád hívebb tud-
 haszon lenni.

De mivel az Afzszonyi -nem kedveltetőbb mi nálunk
 A' Barátnéban tsak hamar vetélkedőt találunk,
 Melly kivált ha bal-sarkú-is, könnyen meg - nyomo-
 rithat,

És örökös gyötrelemre ajtót nyithat, 's taszithat. —
 Tudok én egy Férjfit kinek maga kedveltetése,
 'S szive' alkalmazásának minden rendhez illése

Tsak nem különös remek vólt; — test 's elme ajándéki
 Ollyan bőven adattattak a' Természettől neki

Hogy mindeneknél kedves vólt módos társalkodása
 Nagy 's alacsony rendűeknél kedves vólt mulatása,

Maga az Afzszonyi Nem-is barátjának vallotta,
 És a' vele társalkodást örömeinek tartotta:

Ez társúl vett egy Hajadont, a' kinek mind szépségét
 Mind Nemes hajlandóságát, 's elméje' derékségét.

Betsülte az egész Környék, — olly szépen kezdtek élni
 Hogy egy pár Angyalnak kellett ez egy pár Házaft
 vélni. —

Mindent meg-tett a' kedvéért kedves Feleségének
 A' Férj; — sok jó-akarói irigyekké levének

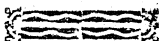
Azért, hogy rangja felett-is magát meg-eröltette,
 Hogy Társát leg-szerentséssébb Házas-társá tehette.

De mit nem tesz a' Barátné? — Egy vér-szopó Nén-
 nyé vólt

Az Afzszonynak; a' ki miatt már tsak-nem hamvá-
 ba hólt

Mind szerelme, mind hűsége, — már a' barátkozásban
 'S Barátnéja hibáival semmit nem gondolásban

An.

Anyira ment a' Feleség; hogy Férjének titkai
 Mellyeket gyanúba hoztak lok enyelgő szavai.
 Tudva vóltak amannál-is — ez mindjárt észre-vette;
 Hogy az okosság' törvényjét tsúfúl el-mellyéklette.
 De már késő vólt — az Afzszony a' Férjét meg-utálta;
 'S Barátnéját minden roszszban ártatlannak találta.
 'S utóbb az ártatlan Afzszony' példátlan hiv-jósága
 Leve meg-hitt Férje felől örökös gyanúsága. —
 Azt kérded: mire akarlak már ezzel tanítani? —
 'Társaságtól akarom e' hiv Tárfodat tiltani? —
 Éppennem. — Durvább vólnék én ugy a' kietleneknél;
 Vadabb a' társaságot nem tudó vad embereknél.
 'S mit-is ér barátság nélkül az embernek élete,
 Vagy a' nélkül tsak egy nap-is az ember el-élheté?
 Hanem mivel az Afzszonyi érzékeny indulatok,
 Mint különbben-is változók könnyen el-tsábithatók
 Kivált a' hasonló Nemtől; (érzitek ezt oh szépek!
 Magatok-is hogy) mind azok tsaló lipok 's enyv-
 lépek;
 A' kik azt kívánni merik 's leg-alább el-fogadni
 A' mit (a' leg-főbb hűséget) Férjeteznek kell adni:
 Tsak hogy gyengék vagytok annak jól észre vevésére
 Mikor már barátkozástok ara a' póltzra ére,
 Mellynél tovább ne — Bár azért tsupa böltsek le-
 gyetek;
 Néha néha a' *Perseus'* tükrébe tekintsetek.
 Vagy ha ki a' motskot fejer bőrötökön meg-mondja
 Ne feleljétek ezt neki: én rám kinék mi-gondja? —
 Barátom! néked ezekre még tudom nints szükséged;
 Mert tsak benned legyen Hűség van egy hív Fele-
 séged.
 'S vagyon-is annyi értelme, hogy tsak reád tekintve
 El-kerüli a' Hálókat, ha hol el-vagynak hintve. —
 Hanem hogy ezzel Menyegződ' távolyról tisztelhesse
 Engedje-meg mind jó szived, mind szivednek ked-
 velse
 Annak, ki ha talám ezzel szivedet meg-sértette,
 Örül hogy *Műsádat* bolzszú állásra ingerlette.

H. A.